

Singoalla

Singoalla

drama efter Viktor Rydberg

av Christian Lanciai (2003)

Personerna:

Helga, slottsfru
Arnold, hennes man
Erland, deras son
Helena Silversköld, hans trolovade
Fader Henrik
Karim, nomadernas hövding
Singoalla, hans dotter
Assim, hennes fästman
hennes moder
Sorgbarn
Lill-Erland

tjänare och tattare

Handlingen äger rum i Småland under 1300-talet.

Copyright © Christian Lanciai 2003

Singoalla

Akt I scen 1. Högsalen.

Helga Säg nu ingenting dumt, Arnold.
Arnold Vad dumt skulle jag kunna ha att säga?
Helga Vad du än säger så är det dumt. Det vet du.
Arnold Jag har ingenting att säga.
Helga Varför säger du det då? Där sade du verkligen något dumt.
Arnold Du måste vara den omöjligaste frun i hela landet att behaga.
Helga Idiot, du har ju bara mig. Du har aldrig haft någon annan fru.
Arnold Som om jag inte visste det!
Helga Tydligen behöver du påminnas ibland.
Arnold Jag har aldrig ångrat att jag gifte mig med dig, Helga.
Helga Jag har alltid undrat varför.
Arnold Varför jag gifte mig med dig?

Helga Nej, varför du aldrig har ångrat dig. Men anledningen var väl den samma i båda fallen. Du gifte dig med mitt namn och egendom.

Arnold Varken börd eller pengar betyder något här i livet, Helga.

Helga Tvärtom, Arnold. Båda betyder allt. Utan något av dem är du ingenting.

Arnold Tvärtom. Utan dem vore man något och inte bara sina bördors slav.

Helga Du har inte precis suckat under våra rikedomar.

Arnold Nej, bara stönat under deras sociala förpliktelser.

Helga Det är det som är livet, Arnold: att vara social. Ensam är man död.

Arnold Dock kan sällskap vara mördande ibland.

Helga Här kommer han nu äntligen. Nå, min son, har du bestämt dig?

Erland Vad du tjarar, mamma.

Arnold Så som du tjarar på honom blir han aldrig gift, Helga.

Helga Inte tycks han bli det heller för att man inte tjarar på honom. Du måste bestämma dig, Erland. Din brud väntar på dig.

Erland Jag har ingen brådska.

Arnold Forcera inte kärleken, Helga.

Helga Ska du säga, som gav mig Erland. Var det utan forcering, kanske?

Arnold Att han blev vårt enda barn är inte mitt fel.

Erland Ska ni bara gräla som vanligt så går jag.

Helga Erland, vi menar allvar. Du måste gifta dig.

Erland Ja, och inte med vem jag vill.

Helga Du har ingen annan. Hon är din enda barndomsvän. Du har ingen annan.

Erland Det är just det som är det orättvisa – inget alternativ, ingen jämförelse, bara brutal påprackning.

Arnold Nu är du orättvis och otacksam, Erland. Ert äktenskap faller sig naturligt. Ni passar bra tillsammans. Och hon älskar dig.

Erland Men jag kan inte älska henne.

Helga Hur vet du det? Har du försökt?

Erland Vi är bara vänner och har aldrig varit mer än så.

Arnold Just det är den bästa förutsättningen för bestående kärlek. Vänskapen kommer alltid först, och med en kvinna blir kärleken den naturliga följd.

Helga Du måste bestämma dig, Erland. Det är ingenting att uppskjuta längre.

Erland Jag vill inte vara otacksam eller onaturlig. Gift bort mig när ni vill. Jag struntar i det. (*går*)

Helga Hur tolkar du ett sådant svar?

Arnold Att han tydligen inte har någonting emot det.

Helga Jag tror inte vi kan komma längre än så med honom. Låt oss arrangera bröllopet strax innan han kommer på värre tankar.

Arnold Ja, det är väl lika bra. Han måste ju bli gift.

Helga Bra. Meddela familjen Silversköld att Erland har bestämt sig.

Arnold Den vackra Helena blir åtminstone äntligen glad. Hon är alldeles för god och from för honom.

Helga Ja, hon har faktiskt förutsättningar att bli en bättre hustru än jag. Låt oss rusta för bröllop!

Scen 2. I kapellet.

Henrik Onda tidender spörjs från södern om nya folkvandringar från olyckliga infekterade länder av farsot och inbördeskrig. Hur kan mörka folk med skyddsfärg mot ihållande sol tro att de skall trivas och reda sig i en kall och solfattig nord där allt är bara blekhet och förfrusenhet? Föddes icke de mörka i södern för att kunna uthärda just förbrännande sol och bolmande värme, och har inte vi nordbor utrustats just med kylslagen långsamhet och trögblodad flegma just för att med tålmod kunna uthärda och överleva ständiga kalla mörka vintrar? Ändå kommer söderfolket hit på flykt från eget elände i tron att de inte skulle hitta annat elände här. Men här är Erland. Mår du bättre idag, min son?

Erland Jag har aldrig mått bättre.

Henrik Inget svärmod längre? Inga mörka drömmar?

Erland Tvärtom!

Henrik Då måste något ha hänt dig. Berätta! Är det lättnad om att ditt bröllop med Helena Silversköld äntligen blir av?

Erland Det var ofrånkomligt, fader. Det visste jag ju ändå att inte kunde undvikas.

Henrik Du talar som om ditt bröllop var ett nödvändigt ont.

Erland Jag avskyr sociala formaliteter.

Henrik Känner du då ingenting för Helena, som alltid har hållit så varmt av dig?

Erland Vad skulle jag känna för henne annat än den vänskap jag alltid har känt? Hon har aldrig varit mer för mig än en självklarhet.

Henrik Men varifrån kommer då denna din glädje och upprymdhet?

Erland Ett sällsamt möte i skogen....

Henrik Med en varg? En björn? Ett lodjur? En lyckad jakt?

Erland Nej, jag fick inte villebrådet fast, och efter det mötet har all vidare jakt synt mig meningslös.

Henrik Var det då en kronhjort?

Erland Bättre upp!

Henrik En älg?

Erland (menande) En flicka!

Henrik En flicka? En annan än Helena? Någon skamlös piga?

Erland Nej, bättre upp.

Henrik Se upp, din flicka kommer. (*Helena gör entré.*)

Helena Jag hoppades finna er här, fader.

Henrik Jag får gratulera till er trolovning.

Helena Det är därför jag är här.

Henrik Så passande att du kom då just när Erland är här.

Helena Det är honom mitt bekymmer gäller.

Henrik Låt oss lösa det, mitt barn.

Helena Jag kan aldrig nå honom, och jag tror aldrig han kan älska mig.

Henrik Han är här, mitt barn. Han hör vad du säger. Du talar med bara ögon för mig som om han inte fanns.

Helena Det är meningen. Jag talar bara till er om honom som om han inte hörde, ty det är som om han aldrig var närvarande.

Henrik Förklara vad du menar, mitt barn.

Helena Jag har alltid älskat honom, men han har aldrig älskat mig. Jag har honom och får honom men når honom aldrig.

Henrik Det brukar gå över när man väl är gift.

Helena Det är som om han alltid kände sig ensam i mitt sällskap, och därför känner jag mig alltid ensam i hans.

Henrik Ert bröllop är beslutat. Har du några invändningar?

Helena Tvärtom, men jag känner att han inte är entusiastisk.

Henrik Säg något, Erland, för Guds skull!

Erland Jag håller av dig, Helena.

Helena Men du älskar mig inte.

Erland Nej, jag älskar en annan.

Henrik (uppbragt) En annan?

Erland Ja, fader, flickan jag talade om.

Helena (tveksam) Vad för en flicka?

Erland Jag skulle just berätta om henne för fader Henrik när du kom in, Helena, men det är lika bra jag berättar det för er båda två.

Jag var i skogen på jakt med Käck och Grip när plötsligt Grip gav skall vid bäcken, där jag såg en mörk och vacker flicka, som Grip angrep. Hon var precis som en indisk prinsessa, och jag förtrollades genast av hennes anslående anblick. Vad mer, hon kunde försvara sig, ty hon fick blixtnabbt fram en dolk som hon högg Grip genom strupen med.

Henrik Därför blev Grip uppäten av vargar så att bara skinnet blev kvar.

Erland När jag så red fram och satt av vände hon sig mot mig med kniven, som om hon väntade sig ett anfall också av mig, men jag log förtrollad av hennes arga charm och frågade om jag skulle döda Käck också, om han skällde på henne. Då slappnade hon av, och vi samtalande. Hon bröt men talade vårt språk bra, och hennes röst var så varm och melodisk som hela hennes väsen.

Henrik En flicka av söderfolket. Men de har gett sig av.

Helena Och henne blev du kär i?

Erland Hon var en så överväldigande förtrollande uppenbarelse. Men hon sade att vi aldrig skulle ses mera. Hon kastade en ros i bäcken som rycktes med av den och bort ur vår åsyn, och hon sade: "Där ser du mig försvinna ur ditt liv." Så gav hon sig av och försvann, och mina jaktkamrater kallade på mig.

Henrik Bara ett flyktigt möte således.

Helena Inga andra tecken? Inget byte av vänskapspanter? Inga kyssar?

Erland Nej, ingenting sådant. Men ändå har hon stannat hos mig.

Henrik De kommer tillbaka tidigast nästa år. Se upp för henne då, Erland. Men då är du lyckligt gift med ängeln här.

Erland Ja, det kan ingenting ändra på.

Helena Är du glad åt det, Erland?

Erland (tar henne i famn) Ja, det är jag, Helena.

Henrik Så ska det låta!

Erland Nu känner ni till mitt vildmarkssvärmeri.

Henrik En flyktig dröm att bara glömma, utan substans och därför utan betydelse.

Erland Jag är inte helt säker på det, fader.

Helena Jag är glad att du är glad, Erland. Det är huvudsaken.

Erland Ja, Helena. Låt oss vara glada åt vårt bröllop.
Henrik Gå ut i solen, mina barn. Ni har min välsignelse. (*de gå ut*)
(*för sig själv*) Ett vackert par, som gjorda för varandra, lika änglablonda och blåögda båda två. Likväl bekymrar mig det enda lilla molnet över dem. Om den där mörka flickan ändå bara hade varit en dröm! Men Erland tycks inställd på att den skall återkomma.

Scen 3. Högsalen.

Helga Jag tycker inte om det. Driv bort dem, Arnold! Avvänd olyckan innan den kommer!
Arnold Jag måste dock vara rättvis, Helga. Dessa människor har inte gjort oss något ont, och hur de än ser ut så är de människor, och vi är kristna, alltså måste vi vara goda mot dem.
Helga De inger mig enbart onda föraningar, och min intuition har aldrig svikit mig eller varit falsk.
Arnold Du måste dock medge, Helga, att vi inte kan straffa någon för ett brott innan brottet har begåtts.
Helga Men om man vet att olyckan kommer kan man avvärja den.
Arnold Det är bara du som vet det, och du har inga bevis. Nå, där är äntligen vår lärde man, som vet allt. Vad menar du om dessa främlingar, fader Henrik?
Henrik De har varit här förut. De är inga främlingar.
Arnold Så du känner dem?
Henrik Bara i konturerna. De är oskyldiga taskspelare som sysslar mest med musik och dans. De är bara konstnärer.
Arnold Men vad gör de här?
Henrik Skillnaden från tidigare år är att de har begärt ert tillstånd att få slå upp sitt läger på era ägor. Jag vet inte varför de vill det, men jag har ingen grund för att tro att de har några speciella avsikter med det.
Arnold Du säger att de bara är ofarliga taskspelare?
Henrik De är hästhandlare till professionen. På sin höjd har de gjort sig skyldiga till hästskojeri.
Arnold Nå, visa då äntligen in deras representant, så vi får höra honom.
(*Dörren öppnas för Karim, som visas in.*)
Karim (*vet hur han ska uppföra sig och göra ett gott intryck, böjer knä och saluterar ödmjukt*) Högdlaste furste, vi är ett fattigt folk som bara behöver en tillfällig rastplats för att kunna slå vårt läger. I gengäld bjuder vi på fest och underhållning, musik och dans, så mycket ni behagar.
Arnold Då får vi tävla om vem som blir generösast, och utan tvekan slår ni ut oss med er underhållning, för här på slottet vankas aldrig sång och spel.
Karim Då ser vi det som vårt privilegium att få vara era tjänare med alla våra gladaste konster.
Arnold Det ser vi fram emot. Här har ingen roligt annars.
Helga (*till Arnold*) Jag vet att de är mördare och tjuvar.

Arnold Då får de visa det först, Helga. Här litar vi på alla som visar en god vilja tills de visar motsatsen. Var välkommen med ditt folk, min granne hövding!

Karim Jag tackar. (*bugar sig uppriktigt vördnadsfullt och tacksamt och drar sig ut.*)

Arnold Nå, Helga, var det en mördare och tjuv? Han uppförde sig bättre än någon undersåte här i landet.

Helga Vänta bara, Arnold. Vänta bara.

Henrik Fru grevinna, jag är böjd för att anse att ni låter era fördomar skena iväg med er.

Helga Och jag håller er alla för naiva och blinda narraktiga barn, som inte kan se med era ögon.

Arnold Vi får se när det blir något att se, Helga, om det blir något.

Helga Var så säker. (*Henrik skakar på huvudet.*)

Scen 4.

Erland Ljuvligt är det att träffas så här hemligt i månens sken.

Singoalla Du borde inte träffa mig, Erland. Du är så ung.

Erland Desto viktigare är det att jag får ägna mig åt det förbjudna. Undervisa mig, Singoalla. Du har mycket att lära mig i livets konst.

Singoalla Tvärtom, Erland, är du min överman i mognad och lärdom. Jag vet ingenting.

Erland Just därför är du klokare än visheten.

Singoalla Men förstår du inte, Erland, att vår kärlek är dömd? Du måste gifta dig, och jag måste resa vidare.

Erland Ändå kom du tillbaka. Ändå övertygade du din far att be min far att få slå läger just på hans ägor.

Singoalla Jag kunde inte glömma dig. Jag ville träffa dig igen och åtminstone se om det var möjligt.

Erland Jag har heller aldrig kunnat glömma dig. Vi blev skapta för varandra, Singoalla. Det är ödet.

Singoalla Men vi kan aldrig få varandra.

Erland Vi har redan fått varandra. Jag kan följa med dig och de dina och bli en av er.

Singoalla Det vore ett förräderi mot din familj. Dina föräldrar skulle aldrig komma över det.

Erland De tänker bara på sig själva. Jag har redan glömt min tråkiga brud, men jag kan aldrig glömma dig, Singoalla. Du har levt hos mig i mitt inre varje natt och dag sedan vi först sågs.

Singoalla Så känner även jag. Men ödet kan vara grymt, Erland.

Erland Låt det vara det, så länge bara vi får ha varandra, ty tillsammans endast är vi trygga emot själva ödet.

Singoalla Du utmanar det.

Erland Det är meningen.

Singoalla Så låt oss då älska varandra, innan det är för sent.

Erland Precis min mening. (*De kyssas. Assim uppenbarar sig.*)

Assim Så det är sådant du sysslar med bakom ryggen på oss: förråder ditt släkte med att förföra blåögda herremansoskulder, ditt djävulska luder!

Erland Vem är denna arga fähund?

Singoalla Min fästman. Akta dig. Han är farlig.

Assim (drar kniv) Packa dig iväg genast, din utböling, och kom aldrig mer tillbaka, om livet är dig kärt!

Erland Livet är mig ej så kärt som Singoalla. *(drar sin jaktkniv)* Jag är en av er, din hönshjärna, och jag har skurit halsen av ilsknare vargar än du!

Singoalla Inget slagsmål för min skull, jag ber er, stackars gossar! Ni är ju båda mina bröder!

Erland Välj mellan oss, Singoalla. Jag kan inte ha en medälskare.

Singoalla Han är ingen älskare. Han är bara en svartsjuk fästman. Jag valde aldrig honom. Han valdes åt mig.

Erland Som min värdelösa Helena alltså.

Assim Ta ditt förnuft till fånga, din galning. Du kan aldrig bli en av oss. Du tillhör ditt eget släkte. Om du överger dem är det ett lika stort brott som om Singoalla tog sig en man utifrån i stället för mig.

Singoalla Jag har redan valt honom, din dumbom, och han har valt mig. Vi har blandat blod med varandra och tillhör varandra.

Assim Är det sant?

Erland Ja, Assim. Du har ingenting med oss att göra.

Assim I så fall måste jag tvinga dig ta ditt förnuft till fånga! *(angriper Erland. De slåss. Erland avväpnar Assim och kastar därefter sin egen kniv. Kampen fortsätter man mot man utan vapen, och Erland besegrar Assim genom sin ungdom och större vighet.)*

Erland Du är besegrad, Assim. Ge dig!

Assim Om du ger dig åt henne vet du inte vad du gör.

Erland Det är min ensak.

Assim Din narr! Du har ingen chans!

Erland Det blir en senare fråga. Du måste lämna oss i fred och acceptera mig som din överman.

Assim Jag ger mig. *(Erland släpper honom.)* Du har övervunnit mig ärligt i rent spel och kastat ditt eget vapen när jag blev utan i stället för att utnyttja din fördel. Det skulle jag aldrig ha gjort. Jag högaktar dig, Erland, men beklagar dig, ty med all din ärlighet och ädelmod är du ändå bara ett offer för din dårskap, och du har ingen chans i längden.

Erland Det kan inte du bestämma. Det återstår att se.

Assim Jag har varnat dig och tvär mina händer. *(går)*

Singoalla (förtjust) Du har slagit honom, Erland, den hårdaste av alla våra bröder! Och du har vunnit hans respekt! Jag är stolt över dig! *(omfamnar honom)*

Erland Har jag blivit värdig dig?

Singoalla Jag är din, Erland, för alltid!

Erland Och jag är för alltid förlorad åt dig. Komma vad som komma vill, men ingenting kan ändra på den saken. Vi har bara att löpa linan ut, Singoalla.

Singoalla Kom! *(drar honom med sig bort.)*

Scen 5. Lägret.

Karim Är det sant? Och du lät det ske?

Assim Han besegrade mig i ärlig tvekamp. Jag hade inget val. Vi måste respektera honom.

Karim Han vet förvisso inte vad han gör. Till sin lycka eller olycka känner han oss inte. Detta komplicerar saken men ändrar inte våra planer. Vill han bli en av oss får han ta oss för vad vi är.

Assim Kan du inte skrämman bort honom?

Karim Du misslyckades ju, Assim. Är du så feg att du hellre vill överlåta åt andra än försöka igen?

Assim Ingenting rår på hans envishet.

Karim Då får vi utnyttja den i stället. Men där kommer nu våra kära ungdomar. Jag säger då det! Vilken imponerande fräckhet!

(Singoalla och Erland kommer in i lägret hand i hand.)

Singoalla Far, här är min nye man.

Karim Vi har hört talas om detta, min dotter, och förundrat oss över ditt vågade val.

Singoalla Det var han som valde mig.

Karim Skyll inte ifrån dig.

Erland Nej, fader hövding, vi valde båda varandra. Det föll sig naturligt.

Karim Naturen kan vi inte göra mycket åt, eller hur, Assim? *(Denne drar sig undan till Singoallas moder, en praktfull häxa.)*

modern Vill han då verkligen överge sig familj och folk, sitt släktgods och rikedom, sin ställning och framtid och goda namn för att följa en tattarskara?

Erland Ja, moder, det vill jag, ty så högt älskar jag er dotter Singoalla.

Karim Vi har här synbarligen ett unikt prov på äkta kärlek, min vän. Låt oss inte försöka kväva den när allt vad den förtjänar är uppbackning och uppmuntran.

modern Jag tvivlar på att det kan sluta väl för vare sig vårt folk eller hans eller för dem själva.

Karim Gör nu ingenting dumt, hustrun min. Vi bryter ju upp efter natten i morgon. Hans skilsmässa från sina egna kan ske helt smärtfritt i en operation utan komplikationer.

modern Inte i längden.

Karim Kvinnor ska alltid bråka med sina skrupler. Känn dig välkommen, min son, och var en av oss så länge du vill! Du har ärligt vunnit Singoalla och förtjänat henne, och allt jag önskar är hennes välgång och lycka. *(omfamnar honom)* Men akta dig för dina avundsmän bland oss.

Erland Jag är inte rädd.

Karim Så låt oss då festa till din ära, Singoalla, och fira bröllop hela natten! En ny broders och sons ankomst kräver en fest!

(Musikanter, dansare och akrobater dyker genast upp, vin hämtas in, och festen börjar genast.

Karim skålar hjärtligt med brudparet. Dessa rycks genast med av den hjärtliga stämningen och festen.)

Akt II scen 1. Högsalen.

Arnold Vad är det med Erland? Han är sig inte lik.
Helga Han grubblar mer än vanligt. Har du gett honom för svåra texter, Henrik?
Henrik Jag har också märkt hans djupare inåtvändhet men kan inte förklara den med min undervisning. Det är som om han fått ett personligt problem att grunna över.
Arnold Kan det vara det förestående bröllopet?
Henrik Han gick in på det med glädje.
Helga Vad det än är, Henrik, dra ut den onda tanden innan han blir gift.
Ingenting får störa vår sons bröllop.
Arnold Här är han nu. Må han själv förklara sig om han kan.
Helga Hur är det, Erland? Du var länge ute i skogen i natt.
Erland Det var fullmåne. Den krävde sin tribut.
Helga Och idag har du gått omkring som en osalig ande och pratat melankoliskt med envar som om det var för sista gången. Vad tynger dig?
Henrik Våra gäster bryter upp sitt läger och avreser i morgon bitti. Kan det ha med saken att göra?
Erland Har du talat med dem?
Henrik De kom själva och uppsökte mig igår i kapellet och meddelade sitt förestående uppbrott.
Erland Då är allting i sin ordning.
Helga Det blir nog bättre med honom bara de försvinner.
Erland Du talar nedsättande om dem, mor.
Helga Kan man göra annat om onda andar?
Erland De är dock människor som du och jag.
Helga Men lika mörka i både själ och hjärta som utvärtes.
Henrik Vi har hört era fördomar förr, min fru.
Helga Jag vet att jag tjatar, men ni tycks inte lära er något förrän ni får er en läxa av verklighetens egen hårda näpsta.
Henrik Erland, något trycker dig. Har det med gästfolkets uppbrott att göra?
Erland Låt mig vara! (*går*)
Helga Han är förtrollad av dem.
Arnold I så fall går förtrollningen över om bara förtrollarna försvinner.
Helga Jag hoppas verkligen det, min make.

Scen 2.

Nomaderna kommer in bärande på allt möjligt i tydligt uppbrott.

Karim Det har gått fantastiskt bra hittills, men det är bara en tidsfråga innan de sätter efter oss.
Assim Vi har gott försprång. Vi gjorde klokt i att bryta upp direkt efter räden.
en annan Hövding! En riddareskara är efter oss!
Karim Redan? Men vi är framme vid floden. Då måste vi genast rådslå! Halt! Vi slår tillfälligt läger här! Bilda vagnborg! Samla alla vapen! Knektarna är efter oss!
Erland (till Singoalla) Vad nu?

Singoalla Det blir nästan alltid så när vi lämnat ett ställe. Någon har stulit något, och det är tillräckligt för att alla vill massakrera oss.

Erland (indikerar vapenuppbådet) Tydligen kan vi försvara oss.

en nomad Vad har vi för chanser, hövding?

Karim Vi har en god strategisk ställning och kan klara oss bra i strid. Det måste bli surast för den som angriper oss.

modern (kommer med bägare till Singoalla och Erland) Här, mina barn. Läska er medan ni kan. Det kan bli hett om öronen sedan.

Erland Gärna! (*dricker*) Du verkar vänligare idag, tant.

modern Det har jag allt skäl att vara.

Arnold(s röst utanför) Ner med helgerånarna! Döda dem till sista man! Endast kvinnor och barn må skonas!

Singoalla Nu börjas det. Massakerdags.

Erland Det är fars egen stämna. Är det alltid så här?

Henrik (utanför) Ett ögonblick, greve. Ge dem en chans. Det är alltid dumt att mörda i onödan.

Gästfolk! Ni har grovt kränkt vår gästvänskap med att röva allt guld och silver från vårt heligaste kapell! Återställ rovet genast, och ni får avtåga fritt men kan aldrig bli hälsade välkomna tillbaka.

Karim (ger ett tecken till Assim) Verkställ på mitt tecken. (*reser sig*) Ädle herre, vi är bara ett fattigt vandringsfolk. Vad saknar ni? Genomsök vårt bagage, och om ni finner vad ni söker skall ni få det, men om ni gör allvar av era hotelser måste vi försvara oss.

Erland (känner sig dålig, raglar)

Singoalla Erland, vad är det?

Erland Vinet.... (*är mycket dålig. Singoalla ser sig omkring, ser sin moder le överlägset, förstår genast allt.*)

Arnold Era förbannade bovar, försök inga finter! Ingen kan ha stulit hela kyrksilvret utom ni! Återställ genast utan krångel, eller vi massakrerar er till sista man!

Karim (hånande) Hör på den mäktige herren! Han hotar! (*ger tecken till Assim, som med ett antal hejdukar genast tar hand om Erland och binder honom. Samtidigt ger modern tecken till några andra, som tar hand om Singoalla.*) Vet ni då inte med all er världsvishet att det alltid är klokast att förhandla först och handla sedan?

Henrik (förmanande till Arnold) Låt mig sköta detta. Inledningsvis är hjärna bättre än våld. (*till hövdingen*) Ni talar som om ni hade något att förhandla om.

Karim (visar triumferande upp den bundne Erland) Minsta våld från er, och han dör! (*sätter kniven under strupen på Erland*)

Henrik Tillbaka! De har tagit Erland som gisslan!

Singoalla (ifrån sig) Far, du har förrått ditt eget blod och din familj!

Karim (hårt) Tysta henne. (*Även hon bakbinds och munkavlas.*)

Arnold Era infernaliska skurkar, hur har ni kommit åt Erland?

Karim Han gav sig själv åt oss! Han blev olyckligt förälskad i min dotter, den narren! Han trodde sig kunna bli en av oss! Men han är för god för oss. Ni får honom tillbaka om ni bara lämnar oss i fred och låter oss avtåga. Vi lovar i gengäld att aldrig komma tillbaka.

Arnold Och kyrksilvret, din hädiska satanistskurk! Skulle ni få ta det ostraffat med er?

Karim Enligt vår lag tillhör all egendom den som har tagit den. Ni har inte ens kunnat påvisa att vi har tagit den. Ni har inget att förhandla om, men det har vi. Erland eller livet?

Henrik Vi har inget val, greve. De kan offra Erland, men vi kan inte göra det.

Arnold (resignerad) Nej, det kan vi inte. Nåväl, ge oss Erland, och ni får fara! Men ni har förstört ryktet för ert folk i vårt land för all framtid!

Karim Vad bryr sig dagsländor om det? Vi är bara nomader som bara har nuet och varken förflutet eller framtid. Vi föredrar tidlösheten. Ge dem vår gisslan, och låt oss komma iväg!

Assim Vi måste ha honom med oss över floden. Annars fortsätter de förfölja oss så snart de får honom.

Karim Du underskattar dessa nordbor, Assim. I motsats till alla andra folk håller de sitt ord utan eder eller panter. (*Erland befrias och förs över till Henrik.*)

Henrik Men vad har ni gjort med honom? Han är ju alldeles förstörd!

Karim Han fick litet för mycket att dricka bara. Ta hand om honom, så att han nyktrar till.

Arnold Evig förbannelse över er om ni på något sätt har skadat honom!

Karim Hota bara, din dårfink. (*Greven och hans folk ger sig av med Erland.*)

(*vänder sig till Singoalla, som är ifrån sig av vrede*) *Lugna dig, min flicka. Det är alltid bäst som sker. Du hade ändå inte kunnat behålla din sköne sagoprins. Förr eller senare hade han blivit mördad, av Assim eller av någon annan. Ta då bort den där munkaveln, så att man kan tala med henne.*

Singoalla (befriad) Era idioter! Ni har förstört hans liv! Vad satte ni i hans vinbägare?

modern Det ska du bara vara tacksam för, mitt hjärta. Nu slipper du honom, och dessutom räddades han till livet.

Singoalla Till vilket pris? Det här blir till ett öppet sår i hans hjärta för resten av hans liv!

Karim Det beror på hur han själv hanterar det. Är han klok glömmer han både dig och hela historien.

Singoalla (ursinnig) Vad lade du i bägaren?

modern Bara det gamla vanliga. Han blir hög för resten av livet.

Singoalla (spottar åt henne)

modern Barnens tacksamhet förnekar sig aldrig.

Karim Försök nu vara realistisk, Singoalla. Du får ju din rätta man tillbaka, den bästa i vårt sällskap av vår anrikaste familj.

Assim Vem vill ha en bägare som en annan spottat i? (*spottar åt Singoalla och går*)

Karim Säg inte att han hann med att skända dig.

Singoalla Nej, men han hann ge mig sin uppriktiga kärlek, och allt tyder på att jag redan bär på hans barn. Därför har du förrått ditt eget blod, far.

modern Nej, dotter, det är du som har förrått oss, ditt eget släkte, ditt eget blod, din egen familj. Nu vill ingen annan ha dig. Skyll dig själv. Vi känner dig inte längre.

Karim Hon har rätt, min dotter. Du kan aldrig mer bli en av oss. Klara dig utan vår gemenskap hädanefter.

Singoalla Det skall jag göra, och det skall bli min ära!

Karim Är det rättvist, Assim?

Assim Jag och stammen är tillfredsställd. Hon har offrat sin ära, men du har återställt den.

Karim (högt) Vad väntar vi på? Till häst!

Assim (deltar) Och låt det gå undan!

(Singoalla blir ensam kvar, prostrerad, förtvivlad.)

Singoalla (hämtar sig efter en stund) Vad har jag med dig att göra, o mänsklighet? Ditt liv med dina lagar och later är bara dagslände-fåfänga, en cirkus för narrar, en meningslös dröm utan substans, som bara går över och försvinner utan att lämna ett spår efter sig, för att avlösas av andra vanvettigare drömmar utan innehåll, av bara trams, av bara egoismens hägringar och kattguld, av bara gyckelspelets flod av avfall. Jag har ingenting med dig att göra, du all mänsklighetens fåfänga, med dina moden, nycker och förräderier och med din infama glömska och ditt ignorerande av det allenaste väsentliga i livet: allt det positiva i det oförgängliga; i kärleken och skönheten, i idealen, troheten och trogenheten till dem. Ty man kan ej leva utan ideal. Ni har med grymmaste brutalitet berövat Erland hans livs ideal och kanske därmed våldtagit hans själ till oersättlig och oreparerbar skada. Jag ska dock se till att han skall överleva trots er dagsländetillvaros kortsiktiga grymhets destruktiva idioti.

(vänder sig åter mot marken och begraver ansiktet i händerna, förkrossad. Assim kommer upp bakom henne, rör henne lätt. Hon störtar upp.)

Assim!

Assim Du kan inte stanna här. De jagar dig för att du är mörk. Vårt folk är fredlösa här nu för all framtid.

Singoalla Tack vare ert nidingsdåd.

Assim Vi är ju sådana, Singoalla. Du vet det mycket väl. Ser vi något som en annan inte har den praktiska nytta av som vi kan ha av det, så tar vi det. Dessa föremål var bara prydnadsföremål och objekt för vidskeplig dyrkan för dem, men vi kan leva länge på dem.

Singoalla Det är inte det jag klandrar er för! Det är nidingsdådet mot Erland!

Assim Singoalla, jag kan inte lämna dig här åt ett härsklystet folks godtycke.

Singoalla Du spottade ju bort mig.

Assim Det har jag sedan ångrat.

Singoalla Så du vill ta mig tillbaka fastän jag kanske bär på en annans barn?

Assim Jag är beredd att ta den risken. Jag kan uppfostra barnet som mitt eget.

Singoalla Det går inte så länge Erland lever. Jag tillhör honom.

Assim Han är död.

Singoalla Hur vet du det?

Assim Jag har kunskapat. Det sägs på slottet att han är död.

Singoalla Min moders förbannade droger! Jag tror dig inte. Han måste överleva.

Assim Han blir sig knappast lik mer i varje fall. Låt du hans egna bärga vad som eventuellt är kvar av honom.

Singoalla Jag visste det! Ni våldtog hans själ! Ni har skadat honom för livet!

Assim Det var din egen mors idé, och hon njöt av det.

Singoalla Den förbannade häxan!

Assim Följ mig, Singoalla, och jag skall stötta dig i allt. Jag kan inte leva utan dig, och jag kan aldrig överge dig efter vad som hänt.

Singoalla Så du binds till mig av din skuld.

Assim Jag vill gottgöra vad jag kan.

Singoalla Nåväl, Assim, ta hand om mig då, och hjälp mig att hämnas.

Assim Det ska bli mitt livs enda nöje att hjälpa dig göra det bästa av saken, Singoalla.
(*tar hand om henne. De går ut tillsammans.*)

Scen 3. Vid Erlands sjukbädd.

Henrik Jag tror det värsta är över nu. Men det hängde på ett hår.

Arnold Kommer han att få sitt förstånd tillbaka?

Henrik Det är för tidigt att säga. Vi måste gå försiktigt fram ett steg i taget. Vi lyckades återkalla honom till liv. Nu har han äntligen sluppit febern. Återstår det svåraste: själen.

Arnold Men om kroppen blir frisk måste väl själen också bli det?

Henrik Om inte själen blir frisk först kan aldrig kroppen bli det.

Helga (inträder) Hur är det med vår älskade son?

Arnold Hoppet är gott, Helga. Han lever, är vid medvetande och feberfri.

Helga Det tog då tid.

Arnold Men se! Han slår upp ögonen!

Helga Han vaknar!

Henrik Tyst! Inga förhastade emotionella utbrott! Lugnet måste bibehållas till varje pris.

Erland (som efter en lång ond dröm) Var är jag?

Helga Hemma, min älskade gosse! Du är återbördad till livet! Du var förlorad för oss men har kommit tillbaka!

Henrik Inga känsliga rörelseutbrott, om jag får be.

Erland (trevande) Det känns som om jag tagit mig igenom en lång och svår olidlig dröm....

Henrik Minns du något, Erland?

Erland Bara dunkla förnimmelser av dimlika varelser som uppslukades av ett helvete fyllt av förräderi....

Arnold Du är välbehållen, Erland. Du har klarat dig.

Henrik Så du vet inte vad som egentligen hände?

Erland Jag ser diffusa minnesbilder av en mörk och vacker sydländska som omger sig med enbart vidriga onda fantomer och djävlar....

Helga Glöm satanisterna, Erland.

Henrik Så du vet inte vad som hände?

Erland Nej. Vad hände? Jag insisterar att få veta det.

Arnold Du tillfångatogs av tattarna som hotade dig till livet om de inte fick avtåga fritt med allt sitt plundrade byte från klostret....

Erland Anfördes de av en vacker kvinna?

Henrik Ja, en mycket vacker kvinna.

Erland Det är det jag inte kan utreda. Vad hade hon med deras ondska att göra? Hur kunde hon förråda mig åt dem? Tog de alla klostrets skatter?

Arnold Rubb och stubb. Ingenting blev kvar.

Erland Och hon var medansvarig?

Helga I högsta grad. Hon var en av dem. Nu är det skottpengar på dem i hela landet. Nu ser vi aldrig en tattare mer, gudskelov. Det är det enda goda som din kris har medfört för oss och för landet.

Henrik De förnekade stölden och kunde aldrig ertappas med skatten.
Arnold Vi vet att det var de som tog den. Helga varnade oss i god tid och fick rätt på varje punkt.
Erland Det är något som inte stämmer.
Helga Glöm det nu, Erland. Det är över. I stället väntar ljuset på dig.
Erland Vilket ljus?
Helga Hon har vårdat dig ömt under hela din sjukdomstid. Har du glömt Helena Silversköld?
Erland Min barndomskamrat?
Helga Just hon.
Erland Hon har aldrig gjort mig illa. Får jag träffa henne?
(Helga ger ett tecken, en tjänare öppnar dörren, och Helena kommer in, vackrare än någonsin.)
Helena Vår kur har tydligen äntligen lyckats.
Erland Helena!
Helena Erland! Jag har aldrig svikit dig.
Erland Men jag har svikit dig.
Helena Det gör inget. Män brukar göra så ibland av oförstånd, men de kommer alltid tillbaka sedan.
Erland Vi skulle ha gift oss för länge sedan....
Helga Det är inte för sent, Erland.
Arnold Tyst, Helga. Låt ungdomarna själva finna varandra.
Erland (till Helena) Är det möjligt?
Helena Möjligare än någonsin.
Erland Vad gör jag då här i sängen? Hjälp mig upp!
Henrik Du är ännu mycket svag, Erland. Vi måste ta ett steg i sänder.
Erland Jag brinner av otålighet.
Arnold Det är ett hälsotecken.
Helga Vi överger dig aldrig mer, Erland.
Erland Det känns snarare som att det var jag som övergav er för en dröm som jag aldrig blev klok på.
Helga Du har vaknat ur den drömmen nu.
Helena Du ska aldrig mer behöva ens påminnas om den.
Erland Dock satte den spår i min själ som jag alltid kommer att grubbla över tills klarhet uppstår....
Henrik Du är på bättringsvägen, Erland. Det är det enda som betyder något.
Erland Ja, låt oss nöja oss med det. Jag är glad att jag är tillbaka.
Helena Och den här gången skall vi behålla dig.
Helga Var så säker.
Henrik Sov nu, Erland. Allt vad du behöver är vila och tid.
Erland Vem har väl tid som vill leva?
(Alla tittar på varandra men tycks enas i hemligt samförstånd om att situationen förbättrats avsevärt.)

Akt III scen 1. I ett tält.

Sorgbarn Mor, vem var min far egentligen?

Singoalla (äldre och mognare) Du ställer så svåra frågor, mitt Sorgbarn. Har jag inte berättat för dig om honom allt vad jag vet?

Sorgbarn Jo, men just därför vill jag veta mera.

Singoalla (drar honom till sig) Han var den vackraste och ädlaste fursten i Norden, brungyllenblond med världens skönaste hår ner över axlarna, med de blåaste klaraste ögon du kan tänka dig, tillräckliga genom sin glans och uttrycksfullhet att upplysa och värma hela den iskalla Norden.

Sorgbarn Berätta om skatten.

Singoalla Vi tillhör inte vårt eget folk, Sorgbarn, ty de begick det nesligaste förräderi mot honom och mig, i det att de utnyttjade honom till det skändligaste nidingsdåd man kan begå mot sina egna välgörare, i det att de bestal allt av värde som fanns i deras heligaste kyrka, deras, som hade gett dem fri bosättning på deras mark och låtit dem fritt komma och gå som de ville, som pålitliga vänner.

Sorgbarn Men du lurade dem.

Singoalla Ja, mitt Sorgbarn, jag lyckades röva dem på deras rov och gömma undan kyrkoskatten i skogen utan att de ens misstänkte mig. Du vet hur de är. Lätt vunnet, lätt förgånget. De ryckte på axlarna, accepterade att ha blivit förskingrade på förskingringen, och gick vidare.

Sorgbarn Skulle inte jag kunna återställa kyrkoskatten och återförena dig med min far?

Singoalla Jo, du ensam skulle kanske kunna göra det. Men det verkar omöjligt. Ty din far är lyckligt gift med en annan och har en annan guldlockig blåögd son.

Sorgbarn Men jag kan göra det utan att han vet vem jag är. Jag kan återställa gulds skatten och så åtminstone försona honom med ditt minne.

Singoalla Vad du är klok, Sorgbarn, men du är för liten. Du skulle aldrig gå i land med det.

Sorgbarn Låt mig försöka. Jag är ju nio år och mogen. Jag klarar av mer än du tror.

Singoalla Mitt barn, uppgörelsen måste komma. Hur den kommer är ödets sak att genomföra. Gör vad du vill.

Sorgbarn Får jag verkligen det?

Singoalla Ja, men går du till honom, så kommer jag efter.

Sorgbarn (glad) Överenskommet! (*försvinner*)

Singoalla Stackars Sorgbarn. Han föddes till allas vår stora sorg, men kanske mest till Erlands, som inte ens vet om hans existens. Men kanske hans uppgift just är att bota allas vår stora sorg. Men hur i all sin dar skulle det kunna gå till?

Scen 2. I det öde kapellet.

Henrik Så du kan fortfarande inte förstå vad som hände?

Erland Mitt minne är skadat, fader. De hällde ett gift i mig som för alltid har omtöcknat mitt förstånd. Jag grubblar över det varje dag och mest om nätterna. Därför går jag ibland så vilt i sömnen.

Henrik Det enda farliga med sömngångare är att väcka dem. Så länge de får sova och gå i sömnen i fred återvänder de vanligen i lugn och ro till sin säng. Men om man väcker dem mitt i somnambulerandet kan de inte själva hållas ansvariga för konsekvenserna. Men vad drömmer du?

Erland Alltid om henne, det outrannsaktliga mysteriet, som du påstår att jag själv erkänt att jag var kär i och som kanske blev ansvarig för min själs död genom hennes folks förräderi mot mig och mot min far och hans gästvänskap.

Henrik Vi slipper aldrig det mysteriet.

Erland Och allra minst jag. (*En försiktig knackning.*)

Henrik Kom in! (*Dörren öppnas försiktigt, och Sorgbarn visar sig, klädd i svart mantel med luva.*) Vem är du, mitt barn?

Sorgbarn Jag kallas Sorgbarn.

Erland Han liknar Pestgossen.

Henrik Var inte vidskeplig, Erland. Du ser ju att han varken har kvast eller kratta.

Erland Likväl skrämmer mig hans uppsyn.

Henrik Vad vill du, Sorgbarn?

Sorgbarn Tjäna riddar Erland.

Erland Det är jag. Vad vill du mig?

Sorgbarn Tjäna dig.

Erland Men varför?

Sorgbarn För att jag tror att jag kan hjälpa er återfinna den förlorade kyrkoskatten. (*Erland och Henrik häpnar.*)

Henrik (allvarlig) Träd närmare, mitt barn. Kom in och stäng dörren. Vad vet du om vår förlorade kyrkoskatt?

Sorgbarn Jag har drömt om den.

Henrik Är det allt?

Sorgbarn Drömmen har uppenbarat för mig hur den kan återfinnas.

Henrik Detta kan vara ett profetiskt barn, Erland. Är du villig att ta dig an honom?

Erland Vad vill du ha i gengäld, Sorgbarn? Vad begär du av mig?

Sorgbarn Bara att få vara nära dig.

Erland Varför?

Sorgbarn För att jag tror att jag kan hjälpa ditt öde.

Henrik Han är verkligen profetisk, Erland.

Erland Tyst! Hur, Sorgbarn?

Sorgbarn Det får vi se. Låt mig bara få vara nära dig. Trampa på mig om du vill och behandla mig som en hund, men låt mig få sova på din dörrmatta.

Erland Du ser ut som en tiggarrunge och talar med tataraccent, men du begär bara att få tjäna. Här är något som inte stämmer.

Henrik Ta dig an honom, Erland. Ta honom på prov. Han är ju bara ett barn. Han är oskyldig.

Erland Ja, han är oskyldig, men han har en allvarlig uppsyn och en gammal mans själ, som om han visste för mycket och mer än vad som är hälsosamt för någon. Är det säkert att du inte kommer med pesten, gosse?

Sorgbarn Jag vet ingenting om pesten.

Henrik Han talar sanning, Erland. Allvarliga barn ljuger aldrig.

Erland Nåväl, Sorgbarn, stanna hos mig, men skyll dig själv, ty jag kan vara ganska lynnig. Jag får utbrott ibland, och då går ingen säker för mig. Jag bara varnar dig. Vill du fortfarande ha mig?
Sorgbarn Ja.
Erland Så mycket ser jag, att det bor ingenting ont i din själ. Men din kunskap är farlig, och ditt inflytande över mig skrämmer mig.
Henrik Var inte rädd för ett barn, Erland.
Erland Inte ens ett profetiskt barn som heter Sorgbarn? Henrik, var inte så naiv.
Sorgbarn Ni har ingenting att frukta av mig, riddar Erland, bara av er själv.
Erland Och det vet du så säkert. Så det är det du vill göra: skydda mig från mig själv.
Sorgbarn Ja.
Henrik Gud har sänt honom, Erland. Acceptera honom därför med öppna armar.
Erland Nåväl, Sorgbarn, kom med mig. Jag skall ge dig att äta och dricka och låta dig tvätta dig ren. Sedan skall jag visa dig din sovplats. Du får vakta mig och följa mig när jag går i sömnen, ty jag är en orolig ande, Sorgbarn, mycket orolig.
Sorgbarn Jag vet det, riddar Erland.
Erland Kom då med mig, så får vi dela min olycka gemensamt. Godnatt, fader Henrik.
Henrik Någoting säger mig att du kanske äntligen nu får sova.
Erland Jag tänkte just samma sak. (*går med Sorgbarn.*)
Henrik (ensam) Give Gud att vi äntligen får ett slut på det här!

Scen 3. Högsalen.

(*Familjen församlad med uppvaktning: Helena med son, Henrik och tjänare.*)

gossen Kommer inte Pappa snart?
Helena Han kommer när som helst, min vän.
gossen Trollet är också borta.
Helena Kalla honom inte trollet, lille vän. Han är ju en mänsklig tjänare.
gossen Pappa är själv rädd för honom.
Helena Utan anledning.
Henrik Här har vi honom nu.
Erland (gör entré, ser genast att Sorgbarn saknas) Var är det dystra tattarbarnet?
Henrik Vi undrade just samma sak, Erland. Han brukar alltid finnas på plats när du kommer.
Erland En försummelse! Det ska han få fan för!
Helena Var inte så hård, min vän. Han har säkert giltigt förfall.
Henrik Ingen har sett honom idag.
Erland Han har kanske rentav rymt, trött på mina sparkar och sitt liv som hund!
 Nåväl, då slipper vi honom och vidare bekymmer för hans del!
Henrik Men inte det onda mysteriet.
Helena Kom och sätt dig här, min vän, och ta det lugnt. Har du sovit dåligt nu igen?
Erland Jag sover alltid dåligt. Något nytt om pesten, Henrik?
Henrik Den sägs ha kommit till Norge med ett fartyg från södern.
Erland Allt ont kommer från södern. Det sade alltid min mor, och hon hade alltid rätt.

Henrik Men från norr kommer kylan och blåsten, vintern och skaren och de svarta nätterna.

Erland Men även norrskenets magi. (*Sorgbarn visar sig.*) Men där är ju den där förbannade bortbytingen! Har du skolkat, ditt ormyngel? Kom hit! (*Sorgbarn kommer fram utan tvekan.*) Vet du inte att du är här för att passa upp på mig! Det var ju därför du frivilligt kom hit! Och du som skulle återbörd kyrkoskatten till oss! Ditt kräk! (*slår till honom. Sorgbarn sjunker till knäna men får fram ett gulddiadem, som han håller upp för Erland.*)

Vad är detta? Vad offrar du till mig, din stackare?

Henrik Jag känner igen det. Det är Jungfru Marie eget diadem av guld från kapellet.

Erland Var har du hittat detta? Svara genast!

Sorgbarn (fortfarande på knä) I skogen.

Henrik Här verkar heliga krafter som du måste respektera, Erland. Du slog Sorgbarn när han uppfyllde sin främsta plikt. Du måste gottgöra det.

Erland (mjukare) Förlåt mig, Sorgbarn, men du vet hur lynnig jag är. Men var exakt fann du detta? Finns det mera?

Sorgbarn Ni skall få tillbaka hela silverskatten från kyrkan som jag lovat, men det kommer att ta tid.

Erland Hur lång tid då?

Sorgbarn Hundra dagar.

Erland Din kontraktstid. Du fick hundra dagar på dig att visa vad du går för. Tio har redan gått, men du har äntligen börjat bra och gett ett tecken.

Henrik (uppmuntrande) Var vid gott mod, Sorgbarn.

Erland (drar barnet till sig) Förlåt, stackars Sorgbarn, att jag slog dig.

Sorgbarn Det gör inget.

Henrik Ett tåligt barn.

Erland Ett tåligt och troget barn, har det visat sig, trots den usla behandling vi givit honom.

Helena Men ett sorgset och olyckligt barn. Borde du inte ge honom en riktig säng, Erland?

Erland Jag ska se vad jag kan göra, Helena. Ni har alla rätt. Jag har varit omänsklig mot denna stackars olyckliga bortbyting. (*håller fortfarande armen om honom när scenen bryts.*)

Scen 4. I grottan.

Assim Det är en grym lek du bedriver, Singoalla.

Singoalla Du är inte outhärlig för mina syften, Assim. Du kan gå när du vill.

Assim Du vet att jag är din slav. Jag lyder dig i allt men har dock rätt att tänka själv.

Singoalla Du får vara hos mig så länge du är praktiskt lojal. Vad du sedan tänker om saken är din egen sak.

Assim Jag älskade dig innan den blonde riddaren gjorde det.

Singoalla Men jag blandade blod endast med honom och fick barn endast med honom.

Assim Men du förlorade honom.

Singoalla (arg) Ja, tack vare mitt eget folk och du! Men jag har aldrig förlorat honom själv.

Assim Han är gift med en annan och har barn med en annan.
Singoalla Hon kom efter mig. Jag och Sorgbarn kom först.
Assim Du stal honom från hans fästmö.
Singoalla Han valde det själv.
Assim Och nu tror du i din galenskap att du kan manövrera honom tillbaka.
Singoalla Han har aldrig glömt mig.
Assim Han minns dig med fasa.
Singoalla Men hans son är hos honom och drar honom till mig.
Assim Du utnyttjar ett barn för själviska syften.
Singoalla Det är *hans* barn och mitt! Jag ger barnet en chans att återfå sin far och fadern en chans att få sin egen förstfödde son. Är det fel? Dessutom får de sin kyrkoskatt tillbaka.
Assim Ändå förblir dina manövrer bara själviska till sin natur.
Singoalla Nej, det är naturen själv som manövrerar mig.
Assim Då skyller du ifrån dig.
Singoalla Jag hör Sorgbarn komma. (*Sorgbarn kommer.*)
 Min älskade pojke, vad nytt från det grymma riddarhovet, som behandlar dig så illa?
Sorgbarn Goda nyheter, mor. Min far slår mig inte längre.
Singoalla Har han blivit nådig?
Sorgbarn Ja, efter diademet.
Singoalla Det var goda nyheter.
Sorgbarn När får jag föra nästa del av skatten åt honom?
Singoalla Om en vecka.
Sorgbarn När får jag veta var jag ska leta?
Singoalla Så fort jag vet det själv.
Sorgbarn Skall drömmen tala om det för dig?
Singoalla Ja, jag skall få en uppenbarelse om nattvardskalken, och du skall finna den och föra den åt din far. Men det är en avgörande vändning att han inte längre är rädd för dig. Har han börjat behandla dig väl?
Sorgbarn Ja. Han gav mig en extra mjuk skinnfäll att sova på, men jag lade bort den.
Singoalla Så du ligger bara hårt på dörrmattan fortfarande.
Sorgbarn Ja.
Singoalla Tiden är kommen, mitt barn. Du skall föra honom till mig.
Assim Är det inte väl riskabelt?
Singoalla Jag tar inga risker. Sorgbarn, du ska lägga dessa örter i hans vin. När han sedan vaknar på natten skall du föra honom till mig.
Sorgbarn Ja, mor.
Assim Och om han inte vill då?
Singoalla Din idiot! Erland är sömngångare. Han sover dåligt och vandrar omkring i osalighet under natten. Vi skall leda honom rätt.
Assim Dina konster övergår mitt förstånd.
Singoalla Kan jag lita på dig, Sorgbarn? Läger du örterna i hans dryck?
Sorgbarn Ja, mor, om de bara inte är giftiga.
Singoalla Jag har själv plockat dem. Endast Assim här plockar giftig malört och förgiftar folk i onödan. Det är medicinskt missbruk. Men jag är läkare och har enbart den helande kraften och missbrukar aldrig min konst.

Sorgbarn Du skall få honom i natt, mor.

Singoalla Bra, Sorgbarn. Jag vet att jag kan lita på min son. Säg mig bara: har han ännu misstänkt att han är din fader?

Sorgbarn Jag vet inte, mor. Jag hoppas det varje dag, men jag kan inte veta.

Singoalla Han måste betrakta mig med ursinne som häxa och förräderska, men jag skall gottgöra allt, och i sitt undermedvetna vet han allt. Han får det bara inte att gå ihop logiskt. Det är det vi skall hjälpa honom med. Spring nu iväg, Sorgbarn, och fortsätt tjäna honom väl.

Sorgbarn Ja, mor. (*ränner iväg*)

Assim Och tror du verkligen du kan lyckas med detta?

Singoalla Håll dig utanför, Assim. Det är vår överenskommelse. Var min vän, men håll dig utanför.

Assim Singoalla, jag var dig alltid trogen fastän du alltid skydde mig och föraktade mig. Men ditt barns far bedrog dig och gifte sig med en annan.

Singoalla Vem bedrog vem, Assim? Vem gav honom giftdrycken, som gjorde vårt folk till hans förrädare, som han offrat allt för? Den giftdrycken förstörde hans själ och liv och goda minne och fick honom att återhemfalla till sina egna. Med er intrig, Assim, har ni bara gett mig en svår patient att bota, men som god läkare ger jag mig inte förrän jag lyckats.

Assim Jag stödjer dig, Singoalla, som alltid. Men jag har hört att vårt folk är på väg hitåt igen.

Singoalla Den här gången skall de inte få störa mig. (*Assim går.*)

Det har gått tio år, Erland, men jag har aldrig givit avkall på min kärlek, och vårt Sorgbarn är dess levande bevis. Men jag kan ej på en gång avslöja mig helt för dig. Därför låter jag dig gradvis få återvända till min sanning och måste gå varsamt till väga med början i dina drömmar och din själ. Men om vi bara tar det försiktigt, min älskade, så tror jag att vi helt skall kunna återvinna all vår kärlek. Vårt Sorgbarn får leda oss rätt, ty barnet kan aldrig leda någon kärlek fel.

Akt IV scen 1. Erlands sovkammare.

(Erland till sängs i furstlig högsäng; Sorgbarn på en matta vid dörren.)

Erland Sover du, Sorgbarn?

Sorgbarn Nej, jag sover aldrig när min herre är vaken.

Erland Du lever med mig i mina drömmar vare sig jag sover eller är vaken.

Sorgbarn Ja, herre.

Erland Vem är du?

Sorgbarn Jag är Sorgbarn.

Erland Men vem är Sorgbarn?

Sorgbarn Sorgens barn.

Erland Men vem är Sorgen?

Sorgbarn Barnets fader och moder.

Erland Vad blandade du i min bägare i kväll?

Sorgbarn Förlåt mig, herre.

Erland Jag är inte arg på dig längre. Det vet du. Det var en ljuvlig brygd. Vem har lärt dig blanda till sådana ämnen till drömmar?

Sorgbarn Det var på min moders befallning.

Erland Jag genomskådar dig, Sorgbarn. Det gjorde jag från första stund. Du vet allt det som jag inte vet. Du kan lösa mig från min förbannelse och min förtrollning. Och det är därför du har kommit till mig. Jag önskar du vore min son, ty jag har fått dig lika kär som en son.

Sorgbarn (närmar sig sängen) Jag vill med alla medel hjälpa dig, riddare, och min moder.

Erland (reser sig sakta ur sängen) Vem är då din moder? Det har du aldrig sagt mig.

Sorgbarn Singoalla.

Erland Jag visste det. Du har hennes ögon. Jag såg henne i dig från första stund, men jag kunde inte tro det. Jag kunde inte tro på min egen befrielse efter så många år i mörkrets fångenskap.

Sorgbarn Jag vill göra dig fri, far.

Erland Så du är då verkligen min son?

Sorgbarn Ja, far, och min mor är Singoalla.

Erland Då är hon i närheten. Var är hon?

Sorgbarn Kom ska jag visa dig.

Erland Vill du föra mig till henne?

Sorgbarn Ja.

Erland Välsignade barn, du öppnar mitt fängelse och för mig till ljuset fast det sker i midnattens djupaste mörker.

Sorgbarn Ingen natt är mörkare än att den föder ljuset.

Erland Och ingen dag är ljusare än att den slocknar i mörker. Så skall vi alla slockna, Sorgbarn, men blott för att födas igen, som nu du gradvis har lyckats återföda min kärlek. För mig till henne, Sorgbarn, och låt mig få älska henne än en gång.

Erland Ja, far, det vill jag göra. (*tar honom i handen och leder honom ut.*)

Scen 2. I grottan.

Singoalla (går oroligt fram och tillbaka) Skall han lyckas? Tio år har gått utan att jag fått se honom. Kommer jag ens att känna igen honom? Har han blivit lika hård och sträv som jag blivit tård och härjad? Ack, må Gud vara oss nådig trots allt! Men jag bävar, ty detta blir den största prövningen i mitt liv.

Sorgbarn (utanför) Mor, jag kommer med far.

Singoalla Var välkommen, Sorgbarn. Var välkommen, riddar Erland.

Erland (blir synlig med Sorgbarn, går trevande försiktigt, som i dimma)

Är det verkligen du, Singoalla?

Singoalla Ja, Erland, det är jag, och jag känner igen dig. Ack, så föga du har förändrats!

Erland Är det en besvikelse?

Singoalla Nej, min vän, bara ett lättat konstaterande. Men tio år ligger mellan oss av skilsmässa och otrohet, och du är gift och har barn med en annan.

Erland Jag hade inget val. Jag var sjuk.

Singoalla Jag vet.

Erland Var det ditt fel?

Singoalla Nej.

Erland Jag visste det. (*lyfter upp Sorgbarn i sina armar och frambär honom till Singoalla.*) Vårt barn har försonat oss med varandra.

Singoalla Trots alla våra olyckor och lidanden.

Erland Har du lidit, Singoalla?

Singoalla Och även du. Det ser jag. Dina rosor har ersatts av blekhet, din ungdom av tårdhet, din mjukhet av stränghet och dina smilgropar av djupa fåror. Ändå är du densamme och har inte förändrats.

Erland Och din skönhets förtrollning har ersatts av mognadens fulla magi. Du har inte förändrats, Singoalla, bara mognat.

Singoalla Det var vänligt sagt. Sätt ner vårt barn, riddar Erland, och låt oss än en gång komma samman. (*Erland sätter ner Sorgbarn, som drar sig stilla tillbaka som i andakt.*) Ditt hår är alltjämt lika mjukt och rikt och blont och gyllenrött.

Erland Och ditt är lika rikt i sin svarta friska ymnighets generositet som någonsin.

Singoalla Det var min enda rikedom någonsin.

Erland En rik personlighets manifestation.

Singoalla Låt oss än en gång blanda hår med varandra.

Erland Vi blandade mer än bara hår. Minns du?

Singoalla Jag har alltid bara levt för det minnet.

Erland Jag trodde jag hade förlorat det, men Sorgbarn gav mig det åter.

Singoalla Ditt eget barn sökte sig hem till sin egen far och det alldeles på egen hand.

Erland (*sträcker handen mot Sorgbarn*) Kom, Sorgbarn. Före dig med oss. Vi är nu den heliga familjen.

Sorgbarn (*kommer villigt till dem*) Far, jag är ledsen, men vi måste gå tillbaka.

Singoalla Han har rätt. Kraften räcker inte länge till.

Erland Vilken kraft?

Singoalla Kraften som förde dig hit.

Erland Var det inte Sorgbarn?

Singoalla Jo, men när du vaknar upp i morgon är du åter herren till Ekö och gift med Helena Silversköld och en helt annan människa. Vi har bara lånat dig.

Erland Hela livet är blott ett lån, och detta liv har jag här.

Singoalla Du får det tillbaka varje natt om du vill, men vår familjs helighet får inte störa din världsliga familj.

Erland Du menar att jag är dömd till ett dubbelliv på gott och ont, ett paradiskt kärleksliv hos er om natten och ett världsligt fåfängt liv om dagen blott för syns skull?

Singoalla Låt oss försöka göra det bästa av saken, Erland. Jag är nöjd med dig om natten. Vi får inte störa din familj. Var hos mig i dina drömmar, men svik inte den verklighet du bundits till.

Erland Jag lyder dig och Sorgbarn, ty ni är mina hjärtan.

Singoalla Sorgbarn, för honom tillbaka.

Sorgbarn Ja, mor. (*tar Erland i handen*)

Erland Led mig hem, Sorgbarn, till mitt öde.

Sorgbarn Ja, far. (*leder ut honom*)

Singoalla Farväl, min älskade.

Erland (*utanför*) Min själ förblir hos dig.
(*Assim kommer fram ur skuggorna.*)

Assim Du har fått honom tillbaka men bara delvis.
Singoalla Det räcker så länge.
Assim Du kan bara få honom som sömngångare, aldrig som människa.
Singoalla Han är mera levande i sin själ som drömmare än i verkligheten.
Assim (blottar sitt svärd) Verkligheten ser du här.
Singoalla Är du svartsjuk på en sömngångare, Assim?
Assim Du kan inte underhålla en artificiell kärlek med bara droger.
Singoalla Älskade Assim, du vet inte vad du talar om, ty du har ingen själ.
Assim Men jag är man!
Singoalla Och därför så löjlig. Ta det lugnt, Assim, och gå och lägg dig. Lämna drömmarnas skönhetsvärld åt dem som förstår sig på drömmar.

Scen 3. Sovkammaren. Gryning.

(Sorgbarn sover på mattan vid dörren. Erland vaknar när ljuset bryter in. Genast vaknar Sorgbarn också.)

Erland (sätter sig upp, tar sig om huvudet) Vilken baksmälla! Vad var det för ett gift någon gav mig igår? *(Sorgbarn har stigit upp och kommer förvåntansfullt upp mot honom.)*

Sorgbarn! Vad gör du här? Ut med dig! Du ska ju arbeta! Var har du resten av kyrkoskatten? Det är ju bara därför du är här! Ut med dig!

(Sorgbarn, förfärad, springer ut.)

Vad är det för drömmar jag har haft? De var nästan verkligare än verkligheten. Hon var där, mitt livs förföljerska, som med sin trolldom vill förleda mig bort från familjen och plikterna. Men hur kan hon ha en sådan makt över mig ännu efter tio år? Och Sorgbarn är hennes budbärare och medium. Jag måste göra mig av med Sorgbarn. Men hur? Ungen är ju helig, enligt prästerna, som betecknar diademets uppdykande som ett mirakel. Ja, den där kvinnan manipulerar fram mirakel genom Sorgbarn, och så fort dagsljuset flyr är jag hjälplöst deras offer.

Helena (kommer in) Erland, har du slagit Sorgbarn nu igen?

Erland Nej.

Helena Han är olyckligare än någonsin. Du måste ha gjort något åt honom.

Erland Jag bara bad honom lämna mig i fred. Kanske jag var väl brysk. Förlåt mig. Jag har haft en hemsk natt igen och troligen varit ute och vandrat, ty kallsvett pärlar sig på min panna.

Helena (sätter sig hos honom) Är du inte frisk?

Erland Jag är aldrig frisk. Därför blev du min hustru. Men jag kan inte släppa er, Helena och lille Erland. Jag behöver er också.

Helena Vad har du drömt?

Erland De gamla vanliga mardrömmarna om horan som vill få mig skild från de mina.

Helena Du släpper dem aldrig.

Erland Vem då?

Helena Dina mardrömmar.

Erland Nej.

Helena Lita på Sorgbarn, Erland. Han är dig mycket tillgiven och har gott inflytande över dig. Han kanske kan hjälpa dig finna rätta vägen ut.

Erland I det hoppet tog jag mig an honom, men han för mig bara djupare ner i avgrunden.
Helena Det kan en oskuld som han inte göra.
Erland Vågar jag verkligen överlämna mig åt honom?
Helena Han är bättre än dina mardrömmar, och han vakar över dig dag och natt som en skyddsängel. Var god mot honom för din egen familjs skull.
Erland Nåväl, Helena, som du vill, men jag ansvarar inte för följderna.
Helena Kan de bli värre än dina mardrömmar?
Erland Det är det vi inte vet.
Helena Låt oss förtrösta på Herren, som har sänt Sorgbarn till oss.
Erland Herren eller djävulen, det är frågan.
Helena Var inte vidskeplig, Erland. Det vet du väl, att satanism bara är avguderi. Kommer man med Jungfru Marie förlorade diadem är man inte satanist.
Erland Jag är inte säker på den saken, Helena, men för din skull skall jag fortsätta leva med Sorgbarn.
Helena Då är jag glad och Sorgbarn också, till och med lill-Erland och alla andra.
Erland (omfamnar henne) Överge mig inte, Helena, vad som än händer.
Helena Det är det sista jag gör. Vi har ju vår son att tänka på. *(De förblir i varandras armar.)*

Akt V scen 1. I grottan.

Assim De är sena idag.
Singoalla Något har hänt. Sorgbarn har försökt få honom att vända tillbaka.
Assim Är det ovädret?
Singoalla Det stormar och tjuter men skrämmer inte Erland. Han är aldrig rädd för något utom för sig själv.
Assim Jag hör något. *(Sorgbarn kommer instörtande, andfådd, upprörd)*
Sorgbarn Mor, han är vaken! Han är farlig!
Singoalla Vad har han gjort?
Sorgbarn Han lurade oss och hällde ut trolldrycken!
Assim Så han kommer hit nykter. Ingen människa är farligare än en nykter nordbo.
Singoalla Då blir det en uppgörelse. Må han komma.
Assim Är du inte rädd för honom?
Singoalla Vi har båda förrätt varandra och har rätt att döda varandra. Men du har ingen rätt att döda honom, Assim, för han har aldrig gjort dig något ont.
Assim Men han har rätt att döda mig, ty jag såg till att han blev förgiftad.
Singoalla Det vet han inte om. Han trodde det var jag.
Sorgbarn Mor, jag är rädd för honom.
Singoalla Lugna dig, Sorgbarn. Minst av allt har han någon orsak att skada dig, och det får han inte göra. Det vet han.
Assim Han kommer.
Erland (visar sig, blekare och mera härjad än någonsin, fruktansvärd.) Singoalla. Det är du.
Singoalla Ja, det är jag. Men vem är du, Erland? Den som älskade mig och gav mig mitt barn eller den som misshandlar, förföljer och skrämmer din förstfödde son?

Erland Så han är verkligen mitt barn?

Singoalla Han är mitt och ditt kärleksbarn och Sorgbarn.

Erland (betraktar Assim) Och vem är han?

Singoalla En gammal vän. Han har alltid hjälpt oss men aldrig kommit vid oss.

Lämna oss, Assim. Erland är mogen för en uppgörelse. (*Assim drar sig bort.*)

Erland Singoalla, du har gjort mig galen. Jag älskade dig verkligen, som min första och enda kärlek var du mitt livs enda möjliga paradisycka, men vad hände? Ditt folk begick det mest hädiska helgerån och förräderi mot vår gästvänskap som någonsin inträffat i vårt land, och jag blir kastad tillbaka till mina egna av er efter att först ha förgiftats av en drog som för alltid ramponerat mitt förstånd. Jag försökte glömma dig, Singoalla, och ert vidriga brott som ni kom undan med, och jag lyckades till slut nästan helt förtränga dig. Och så kommer du tillbaka! Och inte ens ensam! Du har mitt barn med dig, som du smusslar in under mitt tak, och du fortsätter hemligen förgifta min själ med droger för att genom vårt barn lura ut mig hit nattetid till dina kärleksseanser, så att jag varken får sova natt eller dag! Vet du inte att jag har familj och en position med egendom att föra vidare till min äkta son och hans framtida avkomma?

Singoalla Erland, jag har försökt gottgöra allt vad mitt folk har brutit mot dig och din familj, men jag ville också ha dig tillbaka och återfå vår ungdoms lycka. Var det fel? Får en kvinna inte försöka behålla sin kärlek?

Erland Men varför alla dessa knep och intriger, varför dessa hemliga försåt genom Sorgbarns anonymitet och dessa förbannade droger? Varför inte komma rakt till mig och tala ut med mig?

Singoalla Jag försökte en gång, men du sköt efter mig.

Erland Ja, jag betraktade dig som mitt livs förförerska och min salighets enda hot.

Singoalla Men du lät din vrede och fruktan orättvist gå ut över Sorgbarn.

Erland Ni gjorde mig galen. Ni gjorde mig till två personer, som var varandras motsatser, den ena konventionell och pliktrogen om dagen, den andra en osalig fantom om natten. Eller var det tvärtom? Om dagen betraktade jag min nattliga personlighet som en galen fantom som skulle bli min ruin, men om natten såg jag Helena Silverskölds make som en galen narr och tyrann som bara verkade genom sin egen fåfänga, men jag inbillade mig att mitt rätta jag var kärleken och troheten till dig. Men båda har rätt. Men två personer kan inte turas om i en och samma kropp utan att den kroppen ganska snart blir fullkomligt utbränd. Dina konster, Singoalla, hotar att förgöra mig i stället för att vinna mig.

Singoalla Erland, jag förrådde icke endast dig men även mitt eget folk. Efter deras förräderi mot dig lyckades jag förskingra hela den skatt de stulit från er kyrka, och genom Sorgbarn vill jag återlämna den bit för bit tillsammans med Sorgbarns kärlek för sin far. Var det fel? Var jag falsk även i detta?

Erland Nej, Singoalla. Äntligen begriper jag att du hela vägen har försökt göra så gott du har kunnat. Men jag kan inte leva med två hustrur, med en arvinge och en förstfödd oäkta son som blir arvlös. Jag kan inte fortsätta leva med en kluven själ. Därför har jag kommit fram till ett beslut.

Singoalla Låt mig få höra min dom.

Erland Du och Sorgbarn måste lämna mig. Återvänd till södern med er vän Assim här, som tydligen alltid hållit av er båda och varit er trogen. Låt honom få sin belöning. Bli hans familj och avstå från mig. Jag skall alltid vara er trogen i mina tankar.

Singoalla Med en annan kvinna? Med en annan son?

Erland Nej, Singoalla. Jag skall skilja mig från dem. De skall aldrig mer få se den far och make som var så olycklig och dem så otrogen. Min sons uppfostran överlåter jag åt den gamle fader Henrik, världens bästa lärare, som får bli hans förmyndare, och genom honom skall jag hålla en viss kontakt med min andre son och arvinge. Men själv blir jag klosterbroder och försvinner in i ensamheten. Lärdomen och studierna blir mitt livs enda förkovran för resten av livet.

Singoalla Det är rättvist. Du överger oss alla men befriar därmed samtidigt oss alla och dig själv. Du har blivit klok, Erland.

Erland Det tog många år av plågor och självrannsakan.

Singoalla Assim, kom och möt din sons äkte fader. Han överlåter sin son och sin hustru åt dig.

Assim Det är ädelt av honom. Jag skall försöka leva upp till hans ädla exempel och försöka bli en bättre människa.

Sorgbarn (kastar sig i Erlands armar) Far, lämna oss inte!

Erland Jag har inget val, Sorgbarn. Men jag lämnar er aldrig. Levande eller död förblir jag alltid hos er och överger er aldrig.

Singoalla Med Assim skall vi alltid vara dig trogna.

Erland Det hyser jag inget tvivel om. Farväl, Singoalla. Tack för din kärlek, och låt oss aldrig glömma den.

Singoalla Vi har för evigt blandat hår och blod med varandra.

Erland Farväl, Sorgbarn. Tag hand om din moder.

Sorgbarn Vart tar du vägen, far? Går du tillbaka till slottet?

Erland Nej, jag går aldrig mer tillbaka till slottet. Jag låter hälsa dem genom fader Henrik mitt beslut. Bröderna väntar mig redan.

Sorgbarn Och skatten? Får jag inte fortsätta bereda er den glädjen? Är min tjänst hos dig slut?

Erland Singoalla, behåll resten av skatten. Ni behöver den bättre än kapellet.

Singoalla Det är stöldgods.

Erland Men enligt ert folks lag tillhör en egendom den som tar hand om den. Assim här kan säkert prångla ut den utomlands.

Singoalla Farväl, riddar Erland.

Erland Farväl, Singoalla. Jag måste gå. Det ljusnar.
(*Han vänder sig om och börjar gå medan det börjar ljusna. Singoalla, Sorgbarn och Assim ser stumt efter honom. När han försvunnit omfamnar de varandra alla tre.*)

Assim Han har efterskänt oss livet, Singoalla.

Singoalla Vad far gör är alltid rätt. Är det inte så nordborna brukar säga?

Sorgbarn Ändå vet jag att han kommer tillbaka. Jag släpper honom aldrig.

Singoalla Det är bra, Sorgbarn. Kom nu. Det är dags att börja packa.
(*De drar sig in i grottan.*)

Slut.

(Indien, 22-30.10.2003)